Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.3.45.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałkini,

w odpowiedzi na oświadczenie BPS/043-59-1559/26 Pana Senatora Waldemara Witkowskiego, w sprawie dostrzegalnej luki prawnej i systemowej dotyczącej realizacji uprawnień emerytalnych przez osoby pełniące funkcje organów wykonawczych gmin pochodzących z wyboru, proszę przyjąć poniższe informacje.

Przepis art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanej dalej „ustawą emerytalną" przewiduje, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Odnosząc się do kwestii podniesionej przez Pana Senatora należy w pierwszej kolejności wskazać, że na gruncie przepisów Kodeksu Pracy wyróżnia się pięć podstawowych form nawiązania stosunku pracy: umowę o pracę, powołanie, wybór, mianowanie oraz spółdzielczą umowę o pracę. Niezależnie od podstawy prawnej nawiązania stosunku pracy, cechą relewantną z punktu widzenia konstytucyjnej zasady równości (art. 32 Konstytucji RP) jest sam fakt pozostawania w stosunku pracy, a nie forma jego nawiązania.

Elementem kluczowym dla właściwego zastosowania dyspozycji art. 103a ustawy emerytalnej jest zatem kwestia zatrudnienia, a nie forma nawiązania stosunku pracy.

Zgodnie z ustawą z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, pracownicy samorządowi są zatrudniani na podstawie umowy o pracę. Natomiast osoby pełniące funkcje organów wykonawczych gmin pochodzące z wyboru – wójt, burmistrz lub prezydent miasta – są osobami z którymi nawiązuje się stosunek pracy na podstawie wyboru. Są oni jednak tak samo jak pozostali pracownicy samorządowi objęci ochroną przewidzianą w Kodeksie pracy i podlegają wszystkim regulacjom w zakresie ochrony stąd wynikającej. Przyjęcie odmiennych zasad w stosunku do jednej grupy pracowników samorządowych mogłoby być uznane za sprzeczne z konstytucyjną zasadą równości, wyrażoną w art. 32 Konstytucji.

Reasumując powyższe, nie ma podstaw prawnych, aby wójta, burmistrza lub prezydenta miasta traktować odmiennie i wyłączyć z dyspozycji art. 103a ustawy emerytalnej. Należy również podkreślić, że analogiczna sytuacja występuje w przypadku innych stanowisk kierowniczych o charakterze państwowym, np. ministrów, którzy również, aby rozpocząć pobieranie emerytury muszą uprzednio rozwiązać stosunek pracy.

Wymóg rozwiązania stosunku pracy jako warunek podjęcia wypłaty emerytury dotyczy zatem wyłącznie osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy. Z obowiązku tego zwolnione są zatem wszystkie osoby, których źródłem zarobków jest inna podstawa prawna

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

niż stosunek pracy w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy, np. prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą, pracujące na umowach cywilnoprawnych, należące do rad nadzorczych czy duchowne.

Do osób tych należą też posłowie i senatorowie, których status reguluje ustawa z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907, z późn. zm.). Sprawowany przez posłów i senatorów mandat jest funkcją publiczną, a pobierane z tego tytułu uposażenie stanowi świadczenie z nią związane. Posłowie i senatorowie nie mają w związku z tym pracodawcy ani przełożonego, a Kancelaria Sejmu pełni w tym kontekście względem nich jedynie funkcję techniczną, związaną np. z wypłacaniem należnego uposażenia. Tym samym przedstawicielki i przedstawiciele tej grupy nie podlegają z tytułu sprawowanego mandatu regulacji art. 103 a ustawy emerytalnej. Osoby będące posłami i senatorami nie rozwiązują więc swojego „stosunku pracy" z Kancelarią Sejmu lub Senatu, ponieważ wykonywanie mandatu posła czy senatora stosunkiem pracy nie jest. ZUS nie traktuje więc Kancelarii Sejmu czy Senatu jako dotychczasowego pracodawcy w rozumieniu przepisów emerytalnych.

Należy przy tym zastrzec, że w przypadku pełnienia funkcji posła czy senatora niezawodowego, a więc pracującego w swoim zawodzie, a z parlamentu pobierania jedynie diety poselskiej, albo w razie pełnienia funkcji posła czy senatora zawodowego w trakcie przebywania na urlopie bezpłatnym u dotychczasowego pracodawcy, zobowiązani byliby dopełnić obowiązku wynikającego z art. 103a ustawy emerytalnej u dotychczasowego pracodawcy (przebywanie na urlopie bezpłatnym stanowi kontynuację stosunku pracy).

Mając powyższe na uwadze należy uznać, że ze względu na fundamentalną różnicę w statusie parlamentarzysty i pracownika samorządowego, nie można zrównywać sytuacji tych dwóch grup. Tym samym nie istnieje, sugerowany w oświadczeniu, problem systemowy, dotyczący realizacji uprawnień emerytalnych wskazanych pracowników samorządowych. Wskazane różnice w statusie porównywanych osób pozwalają uznać obowiązujące rozwiązania za zgodne z Konstytucją RP (dot. pytania 2 oświadczenia).

Zapewniam przy tym, że przyjęte przez Sejm przepisy, zarówno w zakresie ustawy emerytalnej, jak i ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, były skrupulatnie analizowane na etapie przygotowania rozwiązań ustawowych (projektu rządowego w zakresie art. 103a ustawy emerytalnej, a projektu poselskiego w zakresie zmiany ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora). W związku z tym uprzejmie informuję, że nie są planowane zmiany ustawowe we wskazanym przez Pana Senatora zakresie.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Aleksandra Gajewska
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/